

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

T i l f ø j e l s e r

til

B E N N I C K S G A A R D i R i n k e n æ s

Sønderjylland 800 - 1800

af A. Iversen

<u>Side</u>	<u>Linie</u>	<u>Side</u>	<u>Linie</u>
1	øverst	82	11 f.o.
1	16 f.o.	84	nederst
2	14 f.n.	85	7 f.o.
4		96	midt paa Siden
11	6 f.o.	97	3 f.o.
24	nederst	125	7 f.o.
28	nederst	125	15 f.o.
33	midt paa Siden	125	18 f.o.
37	nederst	125	9 f.n.
39	16 f.n.	127	øverst
40	8 f.n.	129	2 f.o.
74	3 f.n.	129	6 f.o.
75	8 f.o.	129	6 f.n.
75	14 f.o.	130	10 f.o.
75	4 f.n.	133	3 f.n.
77	10 f.o.	134	2 f.o.
80	5 f.o.	134	7 f.o.
80	5 f.n.	134	7 f.n.
81	8 f.o.		

Tilføjelser til
"Bennicksgaard i Rinkeæs".

Tilføjelse til Side 1. øverst.

Efter denne Bogs Udsendelse i April 1961 er jeg blevet gjort opmærksom paa flere Dokumenter, navnlig Niels Black Hansens "Gamle Papirer fra Rinkeæs". Derved er der kommet adskillige interessante Ting frem, hvormed jeg kan underbygge og udvide denne Bogs Fremstilling af Begivenhederne. Det nye kuldkaster ikke noget som helst af Vigtighed i denne Bog fremsatte, men gør den tværtimod mere levende og forstaaelig. Af særlig Interesse er den ny af mig, paa Grundlag af "Gamle Papirer", fremsatte Teori om Bennickslægtens Adling, hvorved efter min Mening alle Vanskeligheder og tilsyneladende Uoverensstemmelser bortelimineres.

De ny Ting kan paa en særdeles let og naturlig Maade tilføjes de paagældende Steder, ved at anføre dem paa de tilsvarende venstre blanke Sider.

Tilføjelse til Side 1. Linie 16 f.o.

Peter₅ Bennicks Hustru beholdt Gaarden til sin Død 1757, hvorefter den i 1760 blev overdraget til Hans Jepsen, der var gift med Metta, en Datter af Peter₅ Bennicks Fætter. Mettas Farmor, Marina Bennick, var født paa Bennicksgaarden som Datter af Peter₄ Bennick. Bennicksgaard blev derpaa i Jepsen-Slægten Eje indtil 1867, da Peter Jepsen solgte den til Tyskerne. I udvidet Betydning var Bennicksgaard altsaa i Bennickslægtens Eje i omtrent 500 Aar. Se nærmere Side 96 og 130.

Tilføjelse til Side 2. Linie 14 f.n.

Efter min nye Teori blev Hans₁ Bennick adlet af Kong Erik af Pommern i 1425; men Privilegierne gik tabt i 1460, hvorefter Kong Hans igen stadfæstede dem for Peter₁ Bennick i 1488. Denne Teori vil blive udførligt behandlet senere.

Tilføjelse til Side 4.

Kort Overblik over Bennickslægten

Hans ₁ f. 1397.	Adlet af Erik af Pommern i 1425, men mister sine Privilegier i 1460 under Gerhard.
----------------------------	--

- Peter₁ 1429-1499. Kong Hans stadfæster Adelsprivilegierne i 1488.
- Hans₂ 1455-1521. Gaarden og Adelsprivilegierne brænder i 1517.
- Peter₂ 1481-1549. Det lykkes ikke at faa Privilegierne stadfæstet. Han lever i Reformationstiden.
- Hans₃ 1511-1593. Hertug Hans den Ældre stadfæster Adelsbrevet i 1566. Deler Bennicksgaardens Jorder mellem sine to Sønner Peter₃ og Hans og bygger Rinke-næsgaarden til Hans.
- Peter₃ 1558-1627. Levede i en politisk fredelig Tid, men fik Stridigheder med Broderen Hans angaaende Delingskontrakten.
- Hans₄ 1590-1650. Oplevede Kejserkrigen og Torstensonkrigen, hvorunder Bennicksgaard blev haardt medtaget.
- Peter₄ 1625-1684. Var den af Bennickslægten, der havde det vanskeligste Liv. Oplevede alle tre Krige. Under den sidste, Karl Gustavkrigen, blev Bennicksgaarden afbrændt af Polakker i 1658.
- Hans₅ 1665-1714. Oplevede Svenskekrigen under Stenbock og Karl 12.
- Peter₅ 1692-1749. Oplevede Arvehyldningen i Slevig 1721. Herefter kom en lang fredelig Tid. Var barnløs.

Tilføjelse til Side 11. Linie 6 f.o.

Da man efter den ny Teori maa antage, at Bennickslægten er blevet adlet paa et tidligere Tidspunkt end 1488, er det nærliggende at prøve, om man kan finde et andet Tidspunkt, hvor dette kunde være sket.

Det fremgaar af Sønderjyllands Historie, at hvis man ikke tør vove sig urimelig langt tilbage i Tiden, hvad man ikke tør, da det dog kun drejede sig om Lavadel af ringe Betydning, saa er det først efter Dronning Margretes Tilbageerobring af Nord-slesvig d.v.s. efter 1411, at der kan blive Tale om en foretaget dansk Adling her. Dronning Margretes pludselige Død i 1412 hindrede hende selv i at foretage en saadan Handling; men hendes Efterfølger Erik af Pommern fik en særdeles oplagt Lejlighed til at adle den tapre 28-aarige Hans₁ Bennick, nemlig i 1425.

Tilføjelse til Side 24 nederst.

Min ny Teori gaar ud paa, at efter Kejsserens Afgørelse af Striden og efter Kong Eriks glade og "sejrige" Hjemkomst fra Pilgrimsfærden har den rette Situation og Stemning været til Stede til at yde den unge Hans₁ Bennick en fortjent Anerkendelse. Jeg fremsætter da den Formodning, at Kongens Udsending tillige medbragte Adelsbrevet.

Tilføjelse til Side 28 nederst.

I Danmarks Gilde- Lavskraaer fra Middelalderen staar Side 310: 1432 3. Marts. Skraa for Hellig Legemsgildet i Flensborg. Blandt Medlemmerne nævnes paa Side 318: Hans Bennycksson. Maaske er dette Sagnfiguren Hans₁ Bennick, hvem jeg nu formoder blev adlet af Kong Erik af Pommern i 1425.

Tilføjelse til Side 33. Midt paa Siden.

Min ny Teori bestyrker denne "digteriske Forklaring"; thi var Hans₁ Bennick Adelsmand, maatte Kong Kristian vide dette og Grunden til hans Adling.

Tilføjelse til Side 37 nederst.

Det var under disse forvirrede Forhold, at Bennickernes Adelsprivilegier blev inddraget.

Tilføjelse til Side 39. Linie 16 f.n.

Oplysningen om, at Peter₁ Bennick blev adlet af Kong Hans i 1488 stammer fra et Skrift fra ca. 1625 af Jonas Hoyer. Her beskrives tillige Vaabnet. Jonas Hoyer nedstammede i lige Linie fra Peter₁ Bennick, idet hans Mormor, Mariæ Bennick, var født paa Bennicksgaard 1516 som Sønnesønnedatter af Peter₁ Bennick. (Se Side 74). Mariæ var fem Aar, da hendes Farfar, den ulykkelige Hans₂ Bennick døde. Hendes Fader Peter₂ Bennick havde som syv-aarig overværet Adlingen og som 36-aarig Gaardens Brand. Det er umuligt andet end, at disse Begivenheder er blevet omtalt atter og atter, saaledes at Mariæ Bennick har kunnet videregive disse Beretninger korrekt f.Eks. til sin egen Datter Ingeborg, som saa har videreført dem til sine Børn, hvoraf den yngste var Jonas Hoyer. (Se Side 74).

Jonas Hoyers Interesse for disse Ting har været saa stor, at han maatte skrive Beretningen om Begivenhederne ned. Han var født 1587 i København, hvor hans Fader var ansat i Kancelliet; men han bevarede Tilknytningen til sin Hjemstavn, idet han blev

gift med en Datter af Stadthauptmann Ketelsen i Flensborg.

Selvom man skulde synes, at Vidnerne efter ovenstaaende Oplysninger maatte være særdeles troværdige, er der visse Vanskeligheder, fordi der ikke eksisterer noget Adelspatent udstedt til Peter₁ Bennick i 1488 at henvise til idag. Man har da fremholdt et Skrift i A.Huitfeldts Danmarks Riges Historie af ca. 1599, hvori der berettes, at Riggell Bennick i 1566 fik Hertug Hans den ældre til at bekræfte Adelskabet med den Motivering, at Adelskabet, som var af endnu ældre Dato, var gaaet tabt i 1460 ved Pantsættelsen af Lundtofte Herred (se Side 80). Hvis dette er rigtigt, bliver min nye Teori sandsynlig, at Hans₁ Bennick blev adlet i 1425 af Kong Erik af Pommern (se Side 24).

At der idag ikke findes noget af Kong Hans i 1488 til Peter₁ Bennick udstedt Adelspatent, kan have mange Aarsager. Maaske kan Kong Hans have behandlet denne Sag lidt skødesløst, lidt for meget "paa eget Eventyr" (se Side 56 øverst) saaledes som min Skildring af Handlingens jævne Forløb ogsaa antyder, og bagefter har han ikke faaet Papirerne ordentlig registreret i Rigets Arkiv. Denne Teori stemmer med min Fremstilling af de store Vanskeligheder, der taarnede sig op for at faa et nyt Adelsbrev udstedt til Erstatning for det brændte.

Et morsomt Vidnesbyrd er følgende. I Dronning Christines Hofholdningsregnskaber omtales paa Side 23 en Afregning som d. 23. November 1500 var foretaget med "her Benicke". Dronning Christine var Kong Hans' fromme, dygtige og tapre Hustru. Naar hun bruger Titlen "her" til Benicke, som ikke kan være anden end Hans₂ Bennick, saa er det, fordi Dronningen ansaa ham for Adelsmand. Kong Hans har altsaa fortalt Dronningen om sit Besøg paa Bennicksgaard.

I A. Thiset og P.L.Wittrups "Nyt dansk Adelsleksikon, Fortegnelse over dansk Adel i Fortid og Nutid. 1904", staar Side 25 Bennick + 2 sammenslyngede grønne Egegrene med 5 Agern i gult. Ligeledes paa Hjelmen. Adels-Brev 1488 for Peter Bennick til Rinkenæs (Hans Afkom kan følges ind i det 17. Aarhundrede, men var da forlængst sunket ned i ufri Stand. En til Sverige kommen Linie (?) optoges 3.5.1864 i den svenske Adelstand).

Tegningen af Vaabnet paa nærværende Bogs Billedblad er taget fra H. Storch: Dansk Vaabenbog, Afbildninger til A. Thiset og P. L. Wittrups Nyt dansk Adelsleksikon.

Men den bedste Forklaring paa det paastaaede Adelsbrev i 1488 er dog efter min Mening den ny Teori, som borteliminerer alle

Vanskeligheder og tilsyneladende Uoverensstemmelser. Ifølge denne blev Hans₁ Bennick i 1425 adlet af Kong Erik af Pommern, da denne var vendt hjem fra sin Pilgrimsfærd med "Sejren" i Hænde d.v.s. med Kejser Sigismunds Afgørelse af Striden om Sønderjylland, lydende paa, at hele Sønderjylland tilhører Kong Erik og Danmarks Rige, og Holstenerne har ingen Ret hertil. Ved Hans₁ Bennicks Bryllup i 1425 medbragte Kongens Udsending Adelsbrevet (Se Side 24).

At Adelsprivilegierne gik tabt i 1460 er forstaaeligt nok (Se Side 37). I den politisk og økonomisk forvirrede Tilstand, som herskede paa den Tid under Kong Kristian 1's skinsyge og forbitrede Broder Gerhards Skalten og Valten som "Forstander" eller "Stedfortræder" var det netop saadanne Ting, der skete.

Det, der hændte i 1488 under Kong Hans' Besøg paa Bennicks-gaarden, var blot noget lignende, som i 1566 skete med Rigell Bennick under Hertug Hans den Ældre. Kong Hans bekræftede simpelthen Adelskabet overfor Peter₁ Bennick ved at overrække ham et nyt Dokument paa Privilegierne. Kongens Tale har bare haft en lidt anden, men ikke mindre hjertelig Ordlyd.

Tilføjelse til Side 40 Linie 8 f.n.

Efter den ny Teori er der ingen Vanskeligheder ved at forestille sig, at det gik saaledes til som skildret.

Tilføjelse til Side 74 Linie 3 f.n.

Den yngste Søn var Jonas Hoyer (f. 1587 - d. 1640) Se Side 39. Forfatter af Skriftet om Peter₁ Bennicks Adling 1488. Gift med Anna Ketelsen, Datter af Stadthauptmann Ketelsen i Flensborg.

Tilføjelse til Side 75 Linie 8 f.o.

I Anledning af Rigell Bennicks Giftermaal med Adelsfrøkenen Dorthea Munk stadfæstede Hertug Hans den Ældre i 1566 Bennick-slægtens Adelsprivilegier.

I 1601 tilskøder Dorthea Munk sin Mands Nevø, Peter₃ Bennick sit Stolesæde i Rinkenæs Kirke og i 1606 skænker hun samme Kirke en Prædikestol. Paa deres Gravsten findes de to Vaabenskjolde for Bennick og Munk og desuden to staaende Engle.

Nederst paa Stenen fandtes en sekundær, fordybet Indskrift:

5.b.

Anno 1684 den 16. Dec. ist der ehrbare Peter Bennick erbesessen zu Rinkniss: entschlaffen seines alters 49 iahr dessen Seele Gott gnädig. Anno 1683 den 11. Aug. ist die tugend begabte Frau Anna Bennicks selig entschlaffen ihres alters 44 Jahr.

Tilføjelse til Side 75 Linie 14 f.o.

Andet Ægteskab var med Anna Bundesen fra Bolderslev (20 km nordvest for Rinkenæs). Annas Broder havde en Gaard i Bolderslev. Anna levede endnu i 1608.

Tilføjelse til Side 75 Linie 4 f.n.

Asmus er opkaldt efter sin Farmor Cathrine Asmussen, der ogsaa var fra Bolderslev ligesom hans Mor.

Asmus var Husfoged paa Tønderhus fra 1609 til 1615, da han i Juni 1615 blev dræbt af Kornskriver Schoewesthausen, der skal have handlet i Nødværge. Dette Opgør blev dog ikke prentet paa hans Gravsten i Rinkenæs Kirke. Den laa endnu i 1776 "nede i Gangen". Indskriften var:

"Anno Domini 1615 i Juni ist der ehrenfeste undt nahmhafte geselle Rasmus Bennik Fürstlicher Gnaden to Schleswig-Holstein etc. Hus Fogt upp Tønderhues seelich im Herren entschlafen seines alters 44 Jahr und den 16. Junii alhier bestedigt. D.s.g.g.s." Paa Stenen under Inskriptionen et Vaaben med et Træ i Feltet og et Træ paa Hjelman (for Bennick).

Tilføjelse til Side 77 Linie 10 f.o.

Natten mellem 1. og 2. Nov. 1532 opholdt Kong Frederik 1. sig paa Tønder Slot. Den 2. Nov. 1532 brød den voldsomme Stormflod løs, som hjemsøgte den nord-vestslesvigske Kyst. Slottet led stor Skade, og der maatte foretages omfattende Reparationer; men da Frederik 1. døde fem Maaneder senere (April 1533) og der opstod stor Uro i Kongeriget de følgende Aar under "Grevens Fejde" maatte Arbejdet med Genopbygningen af Slottet udsættes til i Begyndelsen af 1537. Kong Kristian 3 sluttede Kontrakt med Peter₂ Bennick om Levering af Egetømmeret; thi Rinkenæs var dengang meget skovrig. Derfra stammer Motivet i Vaabnet. Hollandske Tømmer-svende blev indkvarteret paa fuld Kost paa Bennicksgaard, og det drejede sig om flere Aar; thi Træet skulde ogsaa saves til Bjælker og Brædder, og der skulde laves al Slags Husgeraad. Den hele Leverance var først færdig i 1543, da Hans₃ Bennick havde overtaget Gaarden.

Tilføjelse til Side 80 Linie 5 f.o.

Som det ældste af "Gamle Papirer fra Rinkenæs" findes et højtideligt Dokument, som er udstedt Mandag efter Hellig tre Konger 1541 af Kong Kristian 3. Kongen gaar meget haardt i Rette med de to Brødre Ahlefeldt af den holstenske adelige Slægt, som ejede Søgaard, 8 km. nordvest for Rinkenæs. De havde optraadt brutalt mod Bønderne i Rinkenæs, deriblandt Bennickerne, som var Kongens Leverandør af Træ til Tønder Slot. Ahlefeldterne havde tilføjet Bønderne stor Skade ved at afbrænde Gærder og Hegn og Korn paa Marken samt flyttet Huse for at tilrane sig mere Jord. Kongen tog personlig ned og besaa Skaderne og gav Rinkenæs-bønderne fuldstændig Medhold og Ahlefeldterne en ordenlig Omgang. I flere Breve fra Hertug Hans den Ældre i 1549 og 1550 nævnes Hans₃ Bennick, som tages varmt i Forsvar.

At Kristian 3. ret hurtigt blev "dansk" Konge, kan man læse i Poul Nørlunds Bog om denne Periode. Der staar følgende: "Der skete snart en Vending, idet Kristian 3. indsaa, at Danmark kun kunde regeres med danske, og den danske Adel viste sig da ogsaa Kongens Tillid værdig". Kongen optraadte med en vis Skarphed overfor det holstenske Ridderskab.

Tilføjelse til Side 80 Linie 5 f.n.

Dette benyttede Riggell Bennick, Hans₃ Bennicks 11 Aar yngre Broder sig af i 1566. Han havde været i Tjeneste hos Adelsmanden Munk i Jylland og var blevet forelsket i og hemmelig forlovet med hans Datter, Adelsfrøkenen Dorthea Munk; men Hr. Munk ansaa ham, Riggell, bare for en jævn Bondesøn og vilde ikke modtage hans Frieri. Da det nu drejede sig om to Menneskers Lykke, som kun kunde opnaas ved at fremlægge Bevis for, at han tilhørte en adelig Slægt, bad Riggell Hertug Hans den Ældre om at bekræfte Adelskabet. Og en saadan Bøn kunde den rare Hertug Hans ikke nænne at afslaa.

For ikke at sætte sin afdøde Farbroder Kong Hans og heller ikke den stakkels afdøde Hans₂ Bennick i et daarligt Lys fandt Hertug Hans den Forklaring frem, at Adelskabet var en gammel Historie, men Privilegierne var gaaet tabt i 1460 ved Pantsættelsen af Lundtofte Herred. Dette vilde lyde meget bedre i den strenge Adelsmand Munks Øre, end hvis hans tilkommende Svigersøn, Riggell Bennick havde haft en Klodrian til Farfar, der ikke kunde passe bedre paa sit Adelsbrev.

Tilføjelse til Side 81 Linie 8 f.o.

I sit andet Ægteskab med Anna Bundesen fra Bolderslev.

Tilføjelse til Side 82 Linie 11 f.o.

I 1566 blev, i Anledning af Broderen Riggells Giftermaal med Adelsfrøkenen Dorthea Munk, Bennickslægtens Adelskab igen stadfæstet af Hertug Hans den Ældre. Dermed var det gamle Ønske endelig blevet opfyldt, selvom det kun drejede sig om Lavadel.

Hans₃ var "født" adelig i 1511, men var kun 6 Aar, da Adelsbrevet gik tabt ved Branden i 1517. Han havde som voksen delta- get i sin Fader Peter₂'s Overvejelser over, hvad der var muligt at gøre for at faa Privilegierne stadfæstet igen, men de poli- tiske Forhold umuliggjorde dette. Først ved hans "Lillebrors" Forelskelse smeltede alle Hindringer.

Man maa ikke danne sig et forkert Billede; thi det var ikke et ungt Ægtepar, men et ældre Ægtepar, hvis Lykke blev reddet. Riggell var 44 og Dorthea 40 Aar.

Som Tak gav Hans₃ de nygifte et "Kaad" d.v.s. en lille Gaard og et Stykke af Bennicksgaardens Jord. Senere blev Forholdene langt større for de to.

Man maa ikke glemme, at Bennickslægten var godt anskrevet

paa højeste Sted paa Grund af den store Leverance til Tønder Slot. Dette var dog et Grundlag at henvise til. Desuden var Hertug Hans den Ældres Magt større nu, efter at hans Nevø Frederik 2. nylig var blevet Konge og desuden stærkt optaget af Svenskekrigen.

Tilføjelse til Side 84 nederst.

Men Hans₃ Bennick arveskiftede ikke, saalænge han levede. Da han i 1584 var 73 Aar, men rask og rørig, forpagtede han blot de to Gaarde til sine to Sønner Peter₃ og Hans. Først ved Hans₃' Død i 1593 blev der oprettet en Delingskontrakt mellem de to Brødre, saaledes som udførligt omtalt paa Side 97.

Rettelse til Side 85 Linie 7 f.o.

Linie 7 udgaar.

Tilføjelse til Side 96.

I Blach Hansens "Gamle Papirer fra Rinkenæs" findes følgende Stamtavlestump med Peter₄ Bennick som Udgangsperson. Det i Parantes indklammede staar ikke hos Blach Hansen, men er tilføjet af mig.

Peter₄ Bennick (f. 1625) d. 1684

Hans ₅ B. (f.1665) fik Faderens Gaard i 1689 begr. 22/12 1714 gift med Anna	Hans Frederik B. (alias Jasper ₁ f. 1670 Købmand i Flensborg)	Marina B. (f.1672) gift med Jes Nissen' i Hønsnap (7 km. vest for Rinkenæs)	Anne Sophie B. gift med Hans Lauritzen i Traasbøl (10 km nord for Rink.
Peter ₅ B. f.1692 begr. 12/6 1749 fik Faderens Gaard i 1718 Gift 5/8 1717 med Anne Marie Taisen f.1692 d.1757 Datter af Andreas Taisen i Rinkenæs ingen Børn	(Jasper ₂ B. f.1714 d.1755 Købmand i København løste Borger- skab 24/5 1745)	Nis Jessen (f.1693) i Hønsnap gift 4/10 1716 med Inge- borg, Datter af Nis Lassen i Hønsnap	Peter Bennick i Flensborg intet vides " " " " " "
	(Simon Bennick f.1748 d.1822)	Anna Maria (f.1719) gift med Asmus Richel- sen i Hokkerup	Metta f. 1/11 1723 d. 6/3 1805 gift 25/10 1754 med Hans Jepsen f. 1727 d. 1807 i Rinkenæs fik Peter ₅ Ben- nicks Gaard i 1760
			Ingeborg intet vides

Man maa undres over, at Peter₄ døbte begge sine Sønner med Navnet Hans. Det maa have været upraktisk i det daglige, selvom Navnet Frederik, som er nyt i Slægten, er føjet til. Her er det da, at jeg sætter ind og tænker mig en Fejlskrift eller en Navneforandring til Jasper, i al Fald til daglig Brug. Maaske et "Kælenavn". Jasper har de samme Vokaler, som findes i Hans Frederik. At man ikke hører noget om ham, tyder paa, at han ikke blev Landmand; thi Blach Hansen interesserer sig kun for Gaarde. Intet var naturligere end at "Jasper" blev Købmand i Flensborg.

Tilføjelse til Side 97 Linie 3 f.o.

Ved Faderen, Hans₃' Død i 1593 blev ved en Delingskontrakt af 14. Marts 1593 den oprindelige Bennicksgaards Gods delt mellem de to Brødre Peter₃ Bennick og Hans Bennick. Det bestemtes heri, at: "Peter₃ Bennick skal have Stuehuset og Stalden, Græsplænen og Stenbroen, og Jord og Gaardsplads øst for Huset og vest for samme ved Abildgaard, som det er blevet afmærket ved Sten og Hegn. Hans Bennick skal have Abildgaard øst og syd for Huset.

Moderen, Anna, skal nyde Aftægt uforkortet.

Faderens Begravelse i Kirken arver Peter₃ Bennick.

Moderens Begravelse i Kirken tilfalder Hans Bennicks Hustru.

Overtrædelse straffes med Bøde paa 10 Daler til Hertugen.

Endvidere staar der: Da Hans Bennick igen har faaet den gamle Frihed, som hans salig Fader, Hans₃ Bennick havde tilforn, skal han lade sin kære Broder Peter₃ Bennick sidde med samme Vilkaar og lade ham nyde samme Frihed, som det har været i gamle Tider."

Dette skal nok forstaas som en Ordre fra Hertugen til Hans Bennick, som i 1593 blev Herredsfoged i Lundtofte Herred. Dette Embede beklædte han til 1601, hvorefter hans Broder Peter₃ Bennick blev Herredsfoged samme Sted fra 1602-1620.

Selvom Peter₃ Bennick ganske vist levede i en politisk set fredelig Tid, saa havde han en Del Vanskeligheder paa anden Maade, nemlig med sin kære Broder Hans. Faderen Hans₃ havde nemlig ikke i levende Live faaet sin Vilje tilstrækkelig tydeligt nedskrevet, og derfor varede det nogle Aar, inden Delingskontrakten blev gennemført til gensidig Tilfredshed. Der havde været saa megen Kiv og Uenighed mellem Brødrene, at Amtmanden i Tønder maatte paaminde dem om, at den ene Broder burde have den anden Broders Bedste for Øje.

Hvad der er sket er ikke saa let at gennemskue. Men dette,

at Peter₃ afløste Broderen Hans som Herredsfoged i 1602, og at Dorthea Munk (Riggell Bennicks Enke) i 1601 tilskøder Peter₃ sit Stolesæde i Rinke­næs Kirke, kunde næsten se ud, somom Sympatien har været paa Peter 3's Side. Jeg ved heller ikke, om det kan opfattes som Familiestrid, at saa mange af Børnene i de to Familier blev døbt med samme Navn. Der er to Fætre Hans, to Kusiner Anna, to Kusiner Ingeborg og to Kusiner Mette eller Metta. Det var ikke praktisk, hvis man tænkte paa at komme meget sammen.

Tilføje­lse til Side 125 Linie 7 f.o.

Peter₄ Bennicks Adelsprivilegier blev inddraget i 1660, efter at Gottorp havde opnaaet Lensuafhængighed og dermed Selvstændighed.

Tilføje­lse til Side 125 Linie 15 f.o.

men han døde 1684.

Rettelse til Side 125 Linie 18 f.o.

Sætningen: "Det var noget, der godt kunde..." udgaar.

Tilføje­lse til Side 125 Linie 9 f.n.

Paa Side 75 er omtalt en Gravsten i Rinke­næs Kirke over en Peter Bennick, der døde i 1684 i en Alder af 49 Aar. Det er ikke udelukket, at det er Peter₄ Bennick, som er begravet her. Men sikkert er det ikke; thi der kunde ogsaa være Tale om en anden af Bennickslægten.

En anden Gravsten i Rinke­næs Kirke har Indskriften: " 1669 den 2. april ist Hans Bennick zu Boismoes selig entschlafen seines alters 23 Jahr."

Endnu i 1864 laa i Kirkegulvet to Gravsten over Medlemmer af Familien Bennick.

Paa Side 76 er Peter₃ Bennicks syv Børn nævnt; men med Undtagelse af Hans₄ kender vi ikke deres Skæbne.

Rinke­næs Kirke skal efter Sagnet d. 10. Aug. 1158 være indviet som Kapel for S.Laurentius. En from Enke skænkede Grunden, og Bønderne kørte Marksten sammen og opførte Bygningen heraf. Ifølge et Sagn er Klokken støbt paa Kirkegaarden. Hver Sogneboer kastede en Sølvskilling i Klokkemalmen; men siden Klokken fik saa daarlig en Klang, maa der have været for faa Mønter.

I 1643 hærgedes Kirken af Svenskerne. Præsten skjulte Sølvkalken og brugte i Stedet en Tinkalk, som Svenskerne ogsaa røvede, endda to Gange.

Rettelse til Side 127 øverst.

De tre første Linier udgaar; thi Peter₄ døde 1684.

Tilføjelse til Side 129 Linie 2 f.o.

Den 5/8 1717 blev han gift med Anne Marie Taisen, Datter af Andreas Taisen i Rinkenæs, og i 1718 overtog han Bennicksgaarden.

I Linie 6 f.o. rettes "Mor" til "Kone".

De sidste 6 Linier udgaar, og erstattes med følgende:

Da Peter₅ Bennick i Aaret 1730 havde været gift i 13 Aar og ingen Børn faaet, begyndte han at ængstes for Gaardens Fremtid. Selvom han ganske vist endnu var en ung Mand paa kun 38 Aar, havde han dog Tanke for selv at bestemme sin Efterfølger. Han var Enebarn, men havde baade Fætre og Kusiner. (Se Side 96) Lauritzens i Traasbøl saa han bort fra. Af hans to Fætre fra Hønsnap var hans jævnaldrende Gaardejer Nis Jessen gift og havde tre smaa Døtre, medens Peter Bennick var bosat i Flensborg, hvor han havde en Virksomhed. Ingen af disse forekom Peter₅ Bennick eguede til engang at overtage Bennicksgaard. Men mærkelig nok blev det alligevel en af de tre Smaapiger, Metta, der engang blev Frue paa Bennicksgaard.

Derimod var det ham ganske naturligt at tænke paa sin lille 16-aarige Fætter Jasper₂ Bennick i Flensborg. Aldersforskellen var saa stor, at han for den Sags Skyld kunde have været hans Fader. Men den unge Jasper₂ ændrede ikke Beslutning, og i 1740 maatte Peter₅ definitivt opgive Tanken om at faa Jasper₂ til Efterfølger. Og da dennes Fader døde samme Aar, og Forretningen i Flensborg overgik til en af Jaspers ældre Brødre, blev Jaspers Længsel mod Hovedstaden saa stor, at Peter₅ forsynede sin Yndling med de fornødne Penge til den første Tid.

I 1745 skrev Jasper₂ til Peter₅, hvem han nu betragtede som værende i Faders Sted, at han havde fundet en udmærket Mand ved Navn Müllern, som gerne vilde gaa i Kompagniskab med ham i en Silke- og Klædehandel, men Betingelsen herfor var, at han, Jasper₂, satte en Kapital i Foretagendet. Iøvrigt var han blevet forlovet med Müllerns 23-aarige Datter. Med stor Glæde gav Peter₅ sin unge Ven den Kapital, han bad om. Dette syntes han var bedre, end om Pengene senere skulde falde i griske Arvingers Hænder. Selv vilde han paa denne Maade faa Glæde af at se Pengene bære Frugt.

Men tre Aar efter i Marts 1748 blev Peter₅ saa glad over Efterretningen om Jasper₂'s første Søn Simons Fødsel, at han kaldte

Jaspers yngste Broder Niclai Bennick til sig. Niclai, som nu var 23 Aar, havde ikke lagt Skjul paa sin brændende Lyst til ogsaa at komme til København og hjælpe sin Broder og maaske senere faa sin egen Forretning. Niclai, som var en ualmindelig fin og retsindig ung Mand, blev helt forbavset over den Voldsomhed, hvormed den gode Peter₅ nødte ham til at modtage en lignende Hjælp til Start af en Forretning i København. Niclai vidste ikke, at Peter₅ led af en alvorlig Sygdom, og at det var magtpaaliggende for ham at se i al Fald nogle af sine Penge godt anvendt paa en Ungdom, som han havde Tillid til. Næste Aar 1749 døde Peter₅, men han havde forinden faaet mange taknemlige Breve fra de to Brødre i København.

Tilføjelse til Side 130 Linie 10 f.o.

Efter mange og lange Arvestridigheder, som stod paa i tre Aar efter Peter₅' Hustrus Død i 1757, fik endelig Hans Jepsen i 1760 Skøde paa Bennicksgaarden. Det mærkes paa Teksten, at det var en Storgaard, der overdroges til den unge Hans Jepsen, der betegnes som kgl. Retsskriver i Lundtofte Herred. Hans Broder, stud.theol. Nis Jepsen, skal have 3700 Rdl. og frit Værelse paa Gaarden.

Hans Jepsen var gift med Metta, der var Datter af Peter₅'s Fætter Nis Jessen. Mettas Farmor var Marina Bennick, født 1672 paa Bennicksgaard som Datter af Peter₄. Se Side 96.

Bennicksgaard forblev i Familien Jepsens Eje, og dermed paa en Maade ogsaa i Bennickslægtens Eje, helt til Aaret 1867.

Det ser ud til, at Bennick-Rækken med skiftende Fornavne Hans og Peter efterfulgtes af Jepsen-Rækken ligeledes med skiftende Fornavne Hans og Peter.

Den allersidste Ejer af denne Slægt var Peter Jepsen, der var Tingskriver, og i 1840 blev dansk Ständerdeputeret og meget kendt for sin aktive antislesvigholstenske Indstilling. Altsaa endnu engang til allersidst et Vidnesbyrd om Slægtens politiske og menneskelige Sindelag.

Det vil næppe være meget galt at opskrive Jepsen Rækken saaledes:

Hans₁ Jepsen f. 1727

Peter₁ Jepsen f. 1755

Hans₂ Jepsen f. 1781

Peter₂ Jepsen f. 1807 Dansk Ständerdeputeret 1840.

Peter₂ Jepsen solgte i 1867 Bennickgaard, som derpaa kom paa

tyske Hænder. I 1906 ejedes den af Klosterkammeret i Hannover og den blev i dette Aar slaaet sammen med Rinkenæsgaard, der havde tilhørt Familien Korff, hvorved Bennicksgaard igen fik sin oprindelige Størrelse.

I Virkeligheden har Bennicksgaard været Bennickslægtens Eje i henimod 500 Aar. De maatte først vige, da Sønderjylland gik tabt for Danmark i 1864.

Rettelse til Side 133 Linie 3 f.n.

"var Arven efter" ændres til: "var givet i levende Live af".

Tilføjelse til Side 134 Linie 2 f.o.

Hans Fader havde fortalt ham om Bennicksgaardens og Bennickslægtens Historie, saameget som nu en lille Dreng kunde fatte. Senere, da Simon var blevet større, bad han sin Farbroder Niclai fortælle udførligt om alt, hvad der var sket dernede. Saaledes blev Slægtens Saga ved mundtlig Overlevering bragt videre.

Tilføjelse til Side 134 Linie 7 f.o.

Simon følte stærk Tilknytning til den gamle Stamgaard, som han flere Gange besøgte, første Gang i 1763, da han var blevet Student. Simons og Mettas Fædre var Fætre. Men da Metta var 25 Aar ældre end Simon, kaldte Simon hende "Tante Metta" og hendes Mand "Onkel Hans". Da Simon i 1785 var blevet gift med Kirstine Gunge, besøgte de paa deres Bryllupsrejse den i 1782 nyopførte smukke Bennicksgaard, den samme som findes den Dag i Dag.

Tilføjelse til Side 134 Linie 7 f.n.

I 1807 holdt Forbindelsen med Bennicksgaarden op af to Grunde. Onkel Hans og Tante Metta var begge døde, og Krigen mod England afskar Forbindelsen mellem Landsdelene.

Den 28. September 1961

A. Iversen.